

6/6/2017

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ για την παρουσίαση της μελέτης
«Ο τομέας μεταποίησης στην Ελλάδα: Τάσεις και Προοπτικές»

Τη μεγάλη συνεισφορά της μεταποιητικής βιομηχανίας, τόσο σε τοπικό επίπεδο, όσο και στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας σε όρους εθνικού προϊόντος, προστιθέμενης αξίας, απασχόλησης και εξαγωγών, καταγράφει μελέτη του **Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE)**, με τίτλο: **«Ο τομέας μεταποίησης στην Ελλάδα: Τάσεις και Προοπτικές»**, που παρουσιάστηκε σήμερα σε ειδική συνέντευξη τύπου. Η μελέτη πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη της πρωτοβουλίας **«Ελληνική Παραγωγή – Συμβούλιο Βιομηχανιών για την Ανάπτυξη»**.

Ο κ. **Μιχάλης Στασινόπουλος** μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της **ΒΙΟΧΑΛΚΟ** και εκ των εμπνευστών της πρωτοβουλίας **«Ελληνική Παραγωγή - Συμβούλιο Βιομηχανιών για την Ανάπτυξη»** στον χαιρετισμό του χαρακτήρισε τη μελέτη του IOBE «εξαιρετική δουλειά» και επεσήμανε ότι το βασικό συμπέρασμα είναι πως «η μεταποίηση στην Ελλάδα είναι ένας ζωντανός τομέας της οικονομίας, που μπορεί να αποτελέσει σημαντικό μέρος της λύσης, όχι μόνο για έξοδο από την κρίση αλλά και για τη μετάβαση σε ένα νέο, πιο υγιές παραγωγικό μοντέλο, με ποιοτικές θέσεις εργασίας, ενσωμάτωση της τεχνολογίας και της καινοτομίας και εξωστρέφεια, που θα καταστήσει την Ελλάδα ισότιμο μέλος του πυρήνα μιας παραγωγικής Ευρώπης».

Ο **Γενικός Διευθυντής του IOBE, καθηγητής ΟΠΑ, κ. Νίκος Βέττας** επισήμανε ότι η τάση αποβιομηχάνισης που καταγράφεται τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, δεν είναι αυστηρά ελληνικό φαινόμενο, αλλά σημειώνεται σε ολόκληρη την Δυτική Ευρώπη και τον αναπτυσσόμενο κόσμο. Η συνεισφορά της βιομηχανίας στα 15 παλαιότερα μέλη τη ΕΕ έχει υποχωρήσει κάτω του 15% σε όρους ΑΕΠ και σχεδόν στο 20% σε όρους απασχόλησης. Η μετανάστευση μονάδων παραγωγής σε τρίτες χώρες συγκέντρωνε αρχικά πλεονεκτήματα κόστους απασχόλησης, ενώ στη συνέχεια προσέφερε και εγγύτητα σε νέες μεγάλες αγορές, δεδομένου ότι η μεσαία τάξη στις τρίτες χώρες διευρύνεται σταθερά. Πλέον, όμως η ευρωπαϊκή πολιτική δεν είναι ουδέτερη όπως τα προηγούμενα χρόνια, αλλά με σύνθημα **«η βιομηχανική εγκατάλειψη της Ευρώπης δεν μπορεί να συνεχιστεί»** προωθεί την επαναβιομηχάνιση της Ευρώπης, θέτοντας και ποσοτικούς στόχους για 20% συνεισφορά στο ευρωπαϊκό ΑΕΠ μέχρι το 2020. Άλλωστε, οι χώρες που είχαν ισχυρή βιομηχανία το 2008 έδειξαν και καλύτερη ανθεκτικότητα στην

οικονομική κρίση. Τόνισε στη συνέχεια τον κρίσιμο ρόλο που, υπό συνθήκες, μπορεί να παίξει η βιομηχανία στην ελληνική κρίση, και ειδικότερα στην ενδυνάμωση των επενδύσεων και των εξαγωγών.

Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος της μελέτης, Επίκουρος Καθηγητής ΕΜΠ κ. Άγγελος Τσακανίκας στην παρουσίαση των βασικών συμπερασμάτων της σημείωσε ότι ο τομέας της μεταποίησης μπορεί να συμβάλει αποφασιστικά στην αλλαγή του προτύπου ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας καθώς πρόκειται για τομέα που παράγει σε μεγάλο βαθμό διεθνώς εμπορεύσιμα αγαθά, ενισχύοντας έτσι τόσο τις εξαγωγές, όσο όμως και την υποκατάσταση εισαγωγών. Προκύπτει πως η μεταποιητική βιομηχανία μπορεί να διαδραματίσει καταλυτικό ρόλο στην κατεύθυνση της ταχύτερης μεγέθυνση της εγχώριας οικονομίας, στην ανάκτηση διεθνούς ανταγωνιστικότητας με εμπορεύσιμα αγαθά και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας, αλλά και σε διατηρήσιμη αποκατάσταση του εμπορικού ισοζυγίου.

Πράγματι, όπως συνολικά στην Ευρώπη, έτσι και στην Ελλάδα η συμμετοχή της μεταποίησης στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία παραγωγής της χώρας μειώνεται διαχρονικά τα τελευταία χρόνια. Το 2016 βρίσκεται στο 8,8% του συνόλου ενώ και σε όρους απασχόλησης, έχει υποχωρήσει στο 10% της συνολικής απασχόλησης της οικονομίας. Επιπροσθέτως, η οικονομική κρίση από το 2008 και ιδιαίτερα η πιστωτική στενότητα, δοκίμασε τις αντοχές της ελληνικής μεταποίησης. Όμως παρά τα προβλήματα, εξακολουθεί να διατηρεί κλάδους και επιμέρους παραγωγικές μονάδες που έχουν κατορθώσει να βρίσκονται ανάμεσα στις ισχυρότερες επιχειρήσεις της χώρας.

Η ελληνική μεταποίηση διατηρεί σχετικά υψηλή παραγωγικότητα σε σύγκριση με άλλους τομείς της οικονομίας, αν και με καλύτερες επιδόσεις κυρίως στις μεγαλύτερες επιχειρήσεις. Ακόμα και εντός της οικονομικής κρίσης και ενώ οι επενδύσεις στο σύνολο της οικονομίας είχαν φθίνουσα πορεία, οι επενδύσεις / απασχολούμενο στη μεταποίηση (περίοδος 2009-2014) κατέγραψαν ήπια άνοδο. Παρά το γεγονός ότι η μεταποίηση αποτελεί τον κατεξοχήν τομέα στον οποίο εργάζεται η πλειονότητα των τεχνιτών επαγγελματιών, και παρά το ότι η ελληνική οικονομία παραμένει μια οικονομία υπηρεσιών, απορροφά ένα σημαντικό ποσοστό εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού και επιστημόνων. Άλλωστε στο ανθρώπινο δυναμικό της, στο επίπεδο μόρφωσης, αλλά και στις δεξιότητες που διαθέτει, μπορεί να στηριχθεί και η προσπάθεια για τεχνολογική αναβάθμιση και περεταίρω καινοτομική εξέλιξη των επιχειρήσεων της χώρας. Γι' αυτό και ενώ ως σύστημα καινοτομίας πάσχουμε από χαμηλές ιδιωτικές επενδύσεις στην Ε&Α, στην ελληνική μεταποίηση οι δαπάνες Ε&Α ανά απασχολούμενο είναι τέσσερις φορές περισσότερες σε σύγκριση με το σύνολο της ελληνικής οικονομίας (545 ευρώ ανά εργαζόμενο έναντι 141 στο σύνολο της οικονομίας). Αλλά και σε όρους καινοτομίας, ευρύτερα ποσοστά επιχειρήσεων από τη μεταποίηση φαίνεται να συνεισφέρουν με καινοτομία προϊόντος (product innovation) και διεργασίας (process innovation) σε σύγκριση με το σύνολο της οικονομίας.

Ως προς τις εξαγωγές, η αξία των προϊόντων της Μεταποίησης την τελευταία 5ετία άγγιξαν κατά μέσο όρο τα €23,2 δισεκ. ετησίως, με υψηλότερη επίδοση διαχρονικά το 2013, όταν και ξεπέρασαν τα €24 δισεκ. Είναι επίσης σημαντική η διεύρυνση των προορισμών όπου διοχετεύονται τα εγχώρια

μεταποιητικά προϊόντα, καθώς οι πέντε πρώτοι προορισμοί αποτελούν μόλις το 36% του συνόλου των μεταποιητικών εξαγωγών, ενώ το 2015 παραδόθηκαν προϊόντα σε 184 χώρες του κόσμου.

Στο πλαίσιο της μελέτης εκτιμήθηκε το συνολικό οικονομικό αποτύπωμα της μεταποίησης στην Ελλάδα, τόσο σε εθνικό επίπεδο, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Προσδιορίστηκαν έτσι τόσο οι άμεσες επιδράσεις της μεταποίησης στην ελληνική οικονομία, όσο και οι έμμεσες, επιδράσεις που προκύπτουν σε άλλους τομείς της οικονομίας, αλλά και οι προκαλούμενες που σχετίζονται δηλαδή με τα εισοδήματα που η μεταποίηση δημιουργεί. Σύμφωνα λοιπόν με αυτή την ποσοτικοποίηση, που πραγματοποιήθηκε μέσω της μεθόδου πίνακα εισροών / εκροών:

- ❖ Το 31% του ελληνικού ΑΕΠ οφείλεται άμεσα ή έμμεσα στη μεταποίηση (€55 δισεκατομμύρια).
 - Για κάθε €1 προστιθέμενης αξίας της μεταποίησης, στο ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας προστίθενται συνολικά €3,1.
- ❖ Το 31,3% της απασχόλησης στην Ελλάδα προκαλείται από το προϊόν της μεταποίησης (1,24 εκατομμύρια απασχολούμενοι).
 - Για κάθε €1 εκατομμύριο κύκλου εργασιών της μεταποίησης, στην απασχόληση της Ελλάδας προστίθενται συνολικά 22 θέσεις εργασίας.
 - Για κάθε θέση εργασίας στην μεταποίηση δημιουργούνται συνολικά στην οικονομία 3,5 θέσεις.
- ❖ Το συνολικό κοινωνικό προϊόν της μεταποίησης (μισθοί, φόροι, εισφορές, σχηματισμός παγίου κεφαλαίου) υπερβαίνει τα €31,6 δισεκατομμύρια.
 - Για κάθε €1 κύκλου εργασιών της μεταποίησης, στο κοινωνικό προϊόν της ελληνικής οικονομίας προστίθενται συνολικά €0,6.
- ❖ Τέλος, πάνω από 250 χιλιάδες θέσεις εργασίας στο Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο και 150 χιλιάδες στον πρωτογενή τομέα χρηματοδοτούνται ουσιαστικά από το προϊόν της μεταποίησης

Επιπροσθέτως, στο πλαίσιο της μελέτης εκτιμήθηκε ένα υποθετικό σενάριο, σύμφωνα με το οποίο θα μπορούσαμε να προκαλέσουμε – με τις κατάλληλες πολιτικές – ένα θετικό οικονομικό σοκ που θα τόνωνε την δραστηριότητα της μεταποίησης σε επίπεδα που βρισκόταν το 1995. Υποθέσαμε, δηλαδή ένα σοκ επαναφοράς της προστιθέμενης αξίας της μεταποίησης σε πραγματικούς απόλυτους όρους στα επίπεδα του 1995, κάτι που θα σήμανε μια αύξηση της ζήτησης του μεταποιητικού τομέα κατά €5,7 δισεκατομμύρια. Τότε:

- ❖ Το ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας θα αυξανόταν συνολικά κατά €7,2 δισεκατομμύρια (4,1% του ΑΕΠ του 2014)
- ❖ Η απασχόληση θα αυξανόταν συνολικά κατά 163.000 θέσεις εργασίας (4,1% της απασχόλησης το 2014), εκ των οποίων 34.000 θέσεις άμεσα στην μεταποίηση
- ❖ Τα έσοδα του δημοσίου θα αυξάνονταν συνολικά κατά €1,5 δισεκατομμύρια (0,8% του ΑΕΠ)

- ❖ Θα δημιουργούσαμε επιπλέον κοινωνικό προϊόν στην οικονομία ύψους €4,2 δισεκατομμυρίων συνολικά (2,4% του ΑΕΠ), εκ των οποίων το €1 δισεκατομμύριο άμεσα από την μεταποίηση

Συμπερασματικά, παρά τα προβλήματα που αντιμετωπίζει, η εγχώρια μεταποίηση δεν μπορεί παρά να αποτελεί το βασικό κινητήριο μοχλό της εγχώριας οικονομίας. Η σημασία της μεταποίησης για την οικονομία της χώρας δεν έχει αναγνωριστεί επαρκώς, ενώ παραμένουν σε ισχύ σημαντικοί ανασταλτικοί παράγοντες, όπως είναι η υψηλή φορολογία και το απρόβλεπτο φορολογικό καθεστώς, το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών, η έντονη γραφειοκρατία, το σημαντικό ενεργειακό κόστος, το ασαφές και δυσλειτουργικό χωροταξικό πλαίσιο κ.α., οι οποίοι εμποδίζουν την πλήρη αξιοποίηση του ανθρωπίνου κεφαλαίου και των ευκαιριών δυναμικής ανάπτυξης που διαθέτει ο τομέας.

Ταυτόχρονα, και ο ίδιος ο τομέας πρέπει να υπερκεράσει τα προβλήματα που δημιουργεί το μικρό μέσο μέγεθος και με δράσεις δικτύωσης και συνεργειών να βελτιώσει τις σχετικές οικονομίες κλίμακας. Σήμερα οι εγχώριες μεταποιητικές επιχειρήσεις πρέπει να μπορέσουν να αναβαθμίσουν το περιεχόμενο της παραγωγής τους και να συμμετέχουν ενεργά σε αυτό που ονομάζεται παγκόσμιες αλυσίδες αξίας (global value chains), δηλαδή να συμμετάσχουν σε παραγωγικές διαδικασίες που καταμερίζονται σε επιμέρους διεργασίες και εκτελούνται σε διάφορα σημεία του κόσμου. Σε αυτές τις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας μετέχουν επιχειρήσεις οι οποίες είναι εξειδικευμένες σε στάδια της παραγωγικής διαδικασίας, λόγω συγκριτικού ή τεχνολογικού πλεονεκτήματος, χωρίς να είναι απαραίτητα θυγατρικές μεγάλων πολυεθνικών. Δημιουργούνται έτσι δίκτυα επιχειρήσεων που συνδέουν παραγωγούς και αγοραστές, με αποτέλεσμα, ακόμα και μικρομεσαίες ή και μικρές επιχειρήσεις να μπορούν να συμμετάσχουν σε αυτές. Η εξέλιξη αυτή δημιουργεί επομένως σημαντικές ευκαιρίες για την εγχώρια μεταποίηση, τις οποίες και πρέπει να αξιοποιήσει.

Το πλήρες κείμενο της μελέτης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του IOBE http://iobe.gr/press_dtl.asp?EID=103